

Sřední škola obchodu,
služeb a podnikání
a Vyšší odborná škola

Kněžskodvorská 33/A, 370 04 České Budějovice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 20.12.2012

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_11_CJL_L

Ročník: IV.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Světová literatura 2. poloviny 20. století

Téma: Ken Kesey

Metodický list/anotace:

Určeno pro žáky IV. ročníku k prohloubení znalostí o současné americké literatuře a pro práci s uměleckým textem; ukázky z díla Vyhodíme ho z kola ven.

Světová literatura

2. polovina 20. století

Ken Elton Kesey

Život

- Americký spisovatel narozen **1935** v Coloradu
- Řazen do **postmoderní literatury**, někdy považován za styčný bod mezi **beatníky** a hnutím **hippies**
- Dobrovolník ve výzkumu vlivu **halucinogenů** (včetně LSD) – inspirace k napsání románu **Vyhoďte ho z kola ven** (1962)
- Po roce 1962 se vydává na cestu po USA v doprovodu svých přátel
- Umírá roku **2001** (rakovina jater)

Obr. 1

TVORBA

- **Vyhoďme ho z kola ven (1962)** - v originále *One Flew Over the Cuckoo's Nest*; román zfilmován roku 1975 Milošem Formanem
- **Tak mě někdy napadá (1964)** - zfilmováno 1971
- **Zápisky z lochu (2006)**
- Eseje, úvahy, divadelní hry, scénáře

VYHOĎME HO Z KOLA VEN

„Do zámku vrazí klíč Velké sestry , a sotva se zjeví ve dveřích, už je ten černý frajer u ní a přešlapuje z nohy na nohu, zrovna jak malý děčko, když chce vylulat. Jsem dost blízko, abych slyšel několikrát padnout MC Murphyho jméno, takže je mi jasný, že jí povídá, jak si McMurphy čistil zuby.

A pak se zahledí na druhý konec chodby, kde hřmí z latríny McMurphyho písnička, snad ještě hlasitěji než předtím. „Vaši mě maj plný zuby, že sem plonkovej; povídaj, že přes práh domu žebrotu si nepustěj.“

Ještě chvíli poslouchá, aby se ujistila, že se jí to nezdá; potom se začne nafukovat. Chřípí se jí rozšiřují a s každým nadechnutím je větší a větší, až je tak velká a sukovatá, jak ji k tomu ještě žádný pacient od časů Taberových nedohnal. Rozjede se a já couvnu ke zdi, a když rachotí kolem, je už velká jak tahač a za vejfukem vleče tu svou proutěnou kabelu jak návěs za dýzlákem.

Najednou jí ze dveří latríny vstoupí do cesty McMurphy, ručník pořád kolem boků – a sestra v tu chvíli zabrzdí!“ (1)

PRACUJTE S TEXTEM A ZODPOVĚZTE OTÁZKY:

- Kdo je hlavním hrdinou románu, jaké jsou další postavy? Pokuste se je charakterizovat (využijte ukázkou).
- *(Bromden – vypravěč, indiánský „náčelník“, předstírá hluchotu a němotu, perfektně zná vše, co se v Kombajnu děje, nakonec zachraňuje Mc Murphého - udusí ho, když z něj udělají po lobotomii trosku, nechce připustit vítězství Velké sestry, utíká z ústavu; Randall Mc Murphym, zrzavý rebel, nechce vykonávat nucené práce, prohlásí se „za blázna“, naprosto naruší chod ústavu, bojuje s Velkou sestrou, boj prohrává, koktavý Billy Bibbit, spáchá sebevraždu; chovanci ústavu)*
- Jaký je základní motiv románu?
- *(snaha o zachování lidské důstojnosti, vzdor a odpor proti neomezené autoritě, obhajoba práv nejen svých, ale i ostatních lidí, snaha o změnu absurdního řádu)*
- Najděte v ukázkce, jaké jazykové prostředky autor využívá.
- *(nespisovné výrazy, vulgarismy)*

Na základě vlastní četby a znalosti celého díla se pokuste zodpovědět následující otázky.

Můžete pracovat ve skupinách a vyměňovat si svoje poznatky.

- Kde se odehrává děj románu? Jak tento ústav chovanci nazývají?
- *(USA, Oregon, psychiatrická léčebna, „Kombajn“ – je má chránit před okolním světem)*
- Popište situaci v léčebném zařízení.
- *(rozdělen na 2 části – chronici a akuťáci, první skupina je schopná se „změnit“, probíhají zde sezení, „léčebné terapie“ slečny Ratchedové = Velká sestra, vše je jí podřízeno, nepřizpůsobiví pacienti se musí podrobit lobotomii, tj. operaci mozku, a tak se stanou troskami)*
- Kde najdete autobiografické prvky?
- *(autor pracoval jako pomocník v oregonském ústavu, kde probíhaly pokusy na pacientech, sám s drogami experimentoval, s LSD)*
- Pokud jste zhlédli filmovou adaptaci románu, pokuste se najít některé rozdíly mezi románem a filmem.
- *(např. Film: hlavní postava MCMurphy, není zrzavý, v románu řečeno, že slova přelet nad kukaččím hnízdem, jak zní i filmový název, jsou slova indiánské říkanky, která se v dětství naučil Bromden; film se natáčel v Oregonu)*

CITACE, ZDROJE A LITERTURA

- Obr. 1: MDCARCHIVES. *Soubor:Kesity4.jpg* - *Wikipedie* [online]. [cit. 6.5.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kesity4.jpg>
- (1) SOUKAL, Josef a kol. *Čítanka pro 4. ročník SOŠ*. Praha: SPN, a.s., 2004, ISBN 80-7235-271-7.
- Vlastní archiv autora

